

M - Trung đ i đ u t i Đông Nam Á

*Lính M và Philippines t p tr n chung t i Ternate, ngo i ô Manila ngày 19/04/2012.
REUTERS/Romeo Ranoco*

Le Monde nh n đ nh, vì c B c Kinh yêu sách ch quy n t i Bi n Đông làm cho các n c trong khu v c h t s c lo ng i. Các qu c gia này tăng c ng h p tác quân s v i Washington, đúng lúc đ i c ng này đang l i h ng v châu Á.

Vì c Hoa K quay v v i khu v c, đ c bi t là trong quan h v i Philippines, Vi t Nam, Úc và Nh t B n, đ c Trung Qu c coi là m t đ u hi u báo đ ng. Th là B c Kinh bèn đ y nhanh nh ng quân c , nh đã hành đ ng t i bãi Scarborough.

Ph trang đ a chính tr c a báo Le Monde s ra cu i tu n này đ c dành cho h s mang t a

đ< « Đông Nam Á :

Trung Quốc và Hoa Kỳ m&t đ&i m&t ». Họ s& trên hai trang l&n bên trong mang tên « Bị n Đông, m&t khu v&c nguy c& cao m&i » v&i các bài vi&t công phu « Chi&n l&c vi&c đ& r&i c&a Trung Quốc », « Hoa Kỳ tái cam k&t lâu dài t&i châu Á » và « Philippines đang & tuy&n đ&u » c&a các thông tin viên Le Monde t&i B&c Kinh, Washington và Thái Lan.

Hoa Kỳ tái cam k&t lâu dài t&i châu Á

Thông tin viên Corine Lesnes t&i Washington nh&n m&nh đ&n m&t s& « Tái cam k&t lâu dài c&a Hoa Kỳ t&i châu Á ».

Ngày t& tháng 11/2011, Ngo&i tr&ng Hillary Clinton đã vi&t trên t&p chí Foreign Affairs r&ng đ&nh h&ng này là « n& l&c ngo&i giao quan tr&ng nh&t trong th&i đ&i chúng ta ». Phía M& nghĩ r&ng châu Âu s& ph&n đ&i, nh&ng không có gì x&y ra, châu Âu đang b&n lo gi&i quy&t cu&c kh&ng ho&ng Hy L&p.

Ti&p theo đó là chuy&n công du dài ngày vào gi&a tháng 11/2011 c&a T&ng th&ng Barack Obama gây &n t&ng cho các nhà ngo&i giao châu Âu : 9 ngày, v&t 35.000 km, v&i đoàn tùy tùng 200 ng&i. Ông Obama đã đ&y m&nh m&t hi&p đ&nh t& do th&ng m&i v&i 8 n&c & Thái Bình D&ng, loan báo g&i th&y quân l&c chi&n M& đ&n Úc, ký hi&p &c đ&i tác &u đ&i v&i Indonesia...ch&ng t& Hoa Kỳ mu&n kh&ng đ&nh vai trò lãnh đ&o t&i khu v&c này trong nhi&u th&p k& t&i.

Theo Le Monde, chính quy&n M& mu&n cho th&y ch&ng Irak - Afghanistan đã khép l&i, nay Hoa Kỳ s& hi&n di&n th&ng tr&c t&i châu Á - n&i mà M& nh&p kh&u hàng hóa nhi&u nh&t và cũng là th& tr&ng xu&t kh&u l&n th& hai c&a M&, k& t& năm 2000.

Ngày t& đ&u nhi&m k&, ông Obama đã cho bi&t s& h&ng v& châu Á, và chuy&n công du đ&u tiên c&a bà Hillary Clinton tháng 2/2009 đ&c dành cho h&i ngh& ASEAN t&i Vi&t Nam, trong khi tr&c đó ch& có các tr& lý tham d&. M&t năm sau đó t&i Hà N&i, bài di&n văn c&a bà Clinton đã nh&n m&nh vi&c t& do hàng h&i t&i Bị n Đông n&m trong s& các l&i ích chi&n l&c c&a Hoa Kỳ ,

làm cho Bắc Kinh giận dữ.

Le Monde nhận thấy, chính quyền M& đã làm việc rất có phương pháp.

Hoa Kỳ tham gia vào các hoạt động khu vực, thậm chí tổ chức hội nghị thượng đỉnh APEC 2011 tại Hawaii. Washington nối lại các quan hệ thân thiện với những nước thu nhập trung bình như Indonesia và Hàn Quốc, và trấn an tất cả các quốc gia nào lo sợ trước sức mạnh Trung Quốc, kể cả các chế độ độc tài.

M& cũng quan tâm với một số láng giềng của Trung Quốc như Ấn Độ, còn với Việt Nam, bà Clinton đã visit lịch sử, trong một cuộc hội thảo các chuyên gia Việt-M& về cuộc xung đột trong thập niên 70 và chiến lược M& trong khu vực.

Bà ký hiệp định tăng cường hợp tác quân sự với Philippines, và khuyến khích Mi&n Đ&nn tiếp tay với các nhà đối lập. Hoa Kỳ đồng định đưa bốn chiến hạm neo đậu tại Singapore, và sắp tới 2.500 thủy quân lục chiến M& sẽ được triển khai tới căn cứ Darwin của Úc.

Song song đó, Barack Obama cũng ý tứ dành một trong những chuyến công du đầu tiên cho Trung Quốc, cũng gây nguyễn quan hệ tốt với Bắc Kinh.

Chỉ trong tháng Giêng năm nay, H& Cẩm Đào và ông Obama đã gặp gỡ 10 lần, và tất cả khi đưa ra đi tho&i chiến lược với Bắc Kinh năm 2009, mới năm các đi đ&nn M& - Trung có đến 60 cuộc gặp.

Các nhà chiến lược M& muốn có một châu Á &nn để tránh nguy cơ đối đầu giữa hai ng&nni khổng lồ trong khu vực là Ấn Độ và Trung Quốc. Nhưng sức mạnh của Bắc Kinh càng tăng thì Hoa Kỳ càng cần phải đem báo cam kết với các đồng minh - một điều mà Le Monde cho rằng không phải dễ dàng, trong khi đang phải siết chặt ngân sách.

Chiến lược đối ngoại khác vào tình thế chuyển đã rồi

Trong bài « Chi&n l&c vi&c đã r&i c&a Trung Quốc », thông tin viên Brice Pedroletti nh&c đ&n hai l&i tuyên b& c&a các lãnh đ&o B&c Kinh.

M&t là vào năm 1988, khi T&ng th&ng Corazon Aquino c&a Philippines nói r&ng v& m&t đ&a lý thì Philippines g&n Tr&ng Sa h&n, Đ&ng Ti&u Bình đã tr& đ&ng ngay : « V& m&t đ&a lý, thì Philippines cũng không xa Trung Quốc bao nhiêu ! ».

Hai là tuyên b& c&a Ngo&i tr&ng Trung Quốc trong di&n đàn khu v&c ASEAN t&i Hà N&i năm 2010 : « Trung Quốc là m&t n&c l&n, còn các n&c khác là n&c nh&. Đó là m&t th&c t& ! ».

T& báo đ&t câu h&i, li&u cái lý c&a k& m&nh s& chi&m &u th& t&i Bi&n Đông hay không ?

V& đ&i đ&u v&i Philippines t&i bãi Scarborough mà B&c Kinh g&i là Hoàng Nham đ&o, kéo dài t& đ&u tháng T& đ&n nay cho th&y chi&n l&c c&a Trung Quốc.

Theo nhà Trung Quốc h&c Jean-Pierre Cabestan thì B&c Kinh - hi&n ch& ki&m soát đ&c Hoàng Sa trong s& ba nhóm qu&n đ&o và bãi đá ng&m t&i Bi&n Đông - có v& ch&a mu&n thay đ&i nguyên tr&ng t&i đây, nh&ng ch& y&u tìm cách chi&m l&y các vùng bi&n xung quanh.

Còn m&t chuyên gia n&c ngoài v& h&i quân t&i B&c Kinh phân tích, Trung Quốc s& đ&ng chi&n l&c « đ&t ng&i khác tr&c vi&c đã r&i ».

B&c Kinh không s& đ&ng h&i quân đ& can thi&p trong các v& tranh ch&p, mà g&i đ&n các l&c l&ng bán quân s&.

Le Monde cho bi&t, các l&c l&ng này thu&c năm c& quan, trong đó có hai l&c l&ng hi&n đ&i nh&t, can thi&p th&ng xuyên vào Bi&n Đông nh&t là l&c l&ng H&i giám (CMS) tr&c thu&c Qu&c gia H&i d&ng c&c, d&ng quy&n B& Đ&t đại và Tài nguyên, c& quan Ki&m ng& thu&c B& Nông

nghe p.

Ba lực lượng còn lại là hải quân, tuấn duyên và an ninh hàng hải. Hiện bốn chiếc tàu của Hải quân đang báo về cho người dân Trung Quốc tại Scarborough, chiếc tàu tuần tra Ngã Chính 310 hiện đội nhớt của Kiềm ngư cũng đang có mặt tại đó.

Theo tổ chức phi chính phủ chuyên giám sát các cuộc xung đột là International Crisis Group, thì việc mở rộng sự đóng các lực lượng bán quân sự và cảnh sát trong các tranh chấp chủ quyền làm tăng nguy cơ gây động đ.

Hải quân thường biệt tìm kiếm, trong khi các lực lượng bán quân sự thường mở hành động vì ít liên quan đến hậu quả.

Tuy nhiên, lực lượng này giúp chính quyền trung ương có thể gián tiếp tiến công và dễ dàng phủi bỏ trách nhiệm, nhưng điểm yếu của Bắc Kinh là khó phối hợp huy động các lực lượng vốn thường hay ganh đua với nhau.

Bên cạnh đó, các tàu cá Trung Quốc cũng được tung ra khắp nơi. Nhưng chương trình tài trợ rõ ràng rằng các tình nguyện viên đã kích thích đội tàu hiện đại hóa, đi đánh bắt ngày càng xa hơn, đề báo các nước láng giềng. Le Monde nêu ví dụ tàu công xưởng Hải Nam Báo Sa 001 trọng tải 32.000 tấn với 600 công nhân được triển khai tại Biển Đông.

Như để các cuộc xung đột nghiêm trọng và lãnh hải giữa Trung Quốc với các nước láng giềng, Le Monde nêu ra việc Trung Quốc tiến đánh để giành quyền kiểm soát Hoàng Sa và Trường Sa vào năm 1974. Tất cả các ý định lập mặt mặt trên thế giới như ASEAN đều bỏ Bắc Kinh vô hiệu hóa ngay.

Một chuyên gia về hải quân hiện diện, Trung Quốc làm mọi cách để các tranh chấp được giải quyết song phương, bác bỏ mọi khả năng đưa ra trước các đơn vị đa phương, luôn đưa vào cái gọi là « quyền lịch sử » của Trung Quốc.

Tuy phê chu n Công ị c Liên Hi p Qu c v Lu t Bi n năm 1996, nh ng sau đó B c Kinh ị i thông qua m t đ o lu t ng n tr Công ị c này « làm nh h ng đ n các quy n ị ch s c a Trung Qu c ».

Le Monde đ t câu h ị, ị u có kh năng x y ra s c nghiêm tr ng t ị Bi n Đông hay không ?

Tuy c ng r n nh ng th t ra B c Kinh cũng ph i th n tr ng và th c đ ng, v ị i cũng không mu n có ị n x n tr c th i đ m đ i h ị Đ ng ị n th 18 vào tháng 10 t i. Nh ng v i m t công chúng g n bó v i « quy n ị ch s » trên bi n, t t c nh ng « sai ị m trong tính toán » có th gây ra nh ng h u qu b t ng .

Theo phân tích c a m t chuyên gia, thì trong b ị c nh chính tr trong n ị c đang chao đ o « nh t thi t không nên gi m thi u t m quan tr ng c a m t s c nào dù nh nh t ».

Philippines đang ị đ u s ng ng n gió

Còn theo thông tin viên Bruno Philip t ị Bangkok, thì « Philippines đang ị tuy n đ u ».

Manila có v quy t tâm nh t trong v ị c b o v ch quy n c a mình. V i t Nam, đ i th ị ch s hàng ngàn năm c a đ qu c Trung Hoa thì kín đáo h n.

Hà N ị đòi h ị ch quy n t ị qu n đ o Hoàng Sa đang b Trung Qu c ki m soát, và toàn b qu n đ o Tr ng Sa, mà hi n V i t Nam đang đóng trên kho ng hai ch c đ o. Theo tác gi , thì Hà N ị hoàn toàn có lý do đ hoan nghênh s « tái cam k t » c a Hoa K t ị Đông Á.

Trong h ị ngh th ng đ nh ASEAN tháng 11/2011, T ng th ng Philippines đã c thuy t ph c các thành viên khác liên k t ch ng ị i Trung Qu c, nh ng không n ị c nào dám theo chân. Còn t m t tháng qua, ba tàu h ị giám và 23 chi c tàu cá Trung Qu c đang hi n di n t ị vùng Scarborough, thách th c ị c ị ng tu n duyên Philippines.

Nhiều chuyên gia cho rằng các cuộc đổi dầu tại Biển Đông chủ yếu vì tiềm năng dầu khí. Công ty dầu khí Philex Petroleum của Philippines và hãng dầu mỏ khí Sampaguita gần khu vực tranh chấp có trữ lượng gần 4,66 tỷ mét khối thay vì 3,4 tỷ. Một nghiên cứu công bố tại Bắc Kinh cho tính trữ lượng tại Biển Đông lên đến 213 tỷ thùng dầu, trữ lượng gần 80% trữ lượng của Ả Rập Xê Út.

Theo Benoît de Tréglodé, giám đốc Viện nghiên cứu Đông Nam Á đổi dầu (Irasec) và là chuyên gia về Việt Nam, thì « Philippines và Việt Nam cần phải quá trình hòa càng nhanh càng tốt với đời này. Cần quan trọng hóa các tính và trữ lượng dầu khí vì các lý do quân sự và an ninh hóa các trao đổi thương mại. Các tàu ngầm có thể di chuyển sâu không thể phát hiện được, nên cần giám sát đáy biển dầu, tăng ngân sách quân sự, gửi đến các quân nhân và các nhà đầu tư, cũng như có sự hiện diện của các người dân không chỉ đánh cá... ». Dưới góc độ này, việc quân lý được đáy biển còn quan trọng hơn khai thác.

Riêng với quân đội Truong Sa chủ quyền hơn, các đòi hỏi chủ quyền liên quan đến 300 tới 400 dặm ngoài. Ông De Tréglodé cho biết theo nguồn tin quân sự Philippines thì số đội tại Truong Sa thật ra có ít hơn, và con số chính xác luôn là bí mật được giữ kín.

Trong tháng Aquino của Philippines hiện đang do địa vị hai thái độ : khi thì cáo « sự quấy nhiễu của Trung Quốc », khi lại kêu gọi thương thảo.

Thư trưởng Ngoại giao Trung Quốc Phó Oánh tuyên bố đã « chuần bị sẵn sàng để đối phó với mọi sự leo thang » từ phía Philippines. Một nhà phân tích tại Manila nhận xét : « Washington chưa có hành động gì để bảo vệ Philippines ». Cho đến thời điểm hiện nay mà thôi – theo Le Monde.

« Người sống sót của Trại 14 » : Mỗi mỗi bị giam cầm trong tâm tưởng

Cũng liên quan đến châu Á nhưng tại Bắc Triều Tiên, tuần báo Le Nouvel Observateur có bài phỏng vấn Shin Dong Hyuk, nhân vật chính trong cuốn sách « Người sống sót của Trại 14, tôi đã ở trong Bắc Triều Tiên đến tận do » của nhà báo Mỹ Blaine Harden, bản tiếng Pháp và được nhà xuất bản Belfond phát hành.

Năm nay 30 tuổi, Shin Dong Hyuk đã trải qua hai phần ba cuộc đời trong trại cải tạo khổ cực nhất của Bắc Triều Tiên. Với t thoát được, nay anh là nhân chứng cho một đời sống có thể ít được thời gian biết đến.

Shin Dong Hyuk chia sẻ bước vào trại cải tạo số 14 – trại nổi tiếng là kinh khủng nhất trong sáu trại cải tạo của chế độ Bình Nhưỡng, đến gần là vì anh được sinh ra ở đó. Cha mẹ anh là tù nhân, được các quân giáo ghép đôi vì cải tạo tốt. Các cặp « vợ chồng » như thế được với nhau 5 ngày liên tiếp và sau đó được gặp vài ngày trong năm.

Mang dòng máu xa lạ của các kẻ thù giai cấp, các trẻ em sinh ra trong trại phải chịu cách lao động cực nhọc cho đến lúc chết. Shin đã sống trong trại 23 năm, anh trốn thoát được vào đầu năm 2005, và lang thang tại Trung Quốc trong hai năm trước khi được đến nhà của Hàn Quốc.

Nhà báo Mỹ Blaine Harden đã mất chín tháng trời để thuyết phục Shin kể lại những năm tháng trong trại và cuộc vượt ngục. Tâm hồn bị hủy hoại vì tuổi thơ và tuổi thanh niên phải sống kiếp nô lệ phi nhân, Shin cho biết không bao giờ tha thứ cho mình vì đã tạo cáo ý đến những trại cải tạo và anh, khi hai người thân bị tàn hình. Anh chỉ mới có ý thức về đời sống mới sau này.

Trong trại cải tạo Bắc Triều Tiên, không hề có khái niệm tình người. Mọi người đều phải cáo các sai lầm của người khác, phải nhìn rõp dò xét lẫn nhau. Shin Dong Hyuk thú nhận về một thời gian thì anh đã được tự do, nhưng trong tâm tưởng cũng như cảm xúc, anh vẫn đang là tù nhân của Trại cải tạo số 14. Và anh không biết trong suốt cuộc sống này, liệu anh có thoát ra được nhà tù kinh khiếp hay không.

Tôn trọng Pháp và những thách

Cuộc bầu cử tổng thống Pháp vừa kết thúc hôm Chủ nhật 6/5, các tuấn báo đã nhanh chóng ra số đặc biệt ngay vào ngày thứ Hai 7/5. Dĩ nhiên là chân dung ứng viên vừa đắc cử François Hollande chiếm trang nhất của tất cả các tờ báo tuấn này.

Tuần báo L'Express « s& l&ch s& » v&i 50 trang đ&c bi&t đ&a hình ông François Hollande đang ng& c nhìn lên, v&i t&a l&n « T&ng th&ng », và « S& 100 ng&i cùng v&i ông s& làm thay đ&i n&c Pháp ».

T& báo l&t qua nh&ng đ&m m&nh, đ&m y&u c&a T&ng th&ng m&i đ&c c&, quá trình đ&u tranh đ& có đ&c ngày hôm nay, và nêu ra 100 khuôn m&t t& nh&ng ng&i thân thi&t, b&n bè t& th&i cũ cho đ&n các chuyên gia trên nhi&u lãnh v&c khác nhau, các nhân v&t c&a xã h&i công dân có th& tham gia chính ph&. Bên c&nh đó là nh&ng th& thách trong quan h& v&i Đ&c, và trong cu&c b&u c& Qu&c h&i s&p t&i.

Tuần báo Le Nouvel Observateur th& ph&o nh& nh&om : « Th& là xong ! » v&i t&m &nh ông François Hollande t&i c&i ph&t c&, và cũng v&i h& s& đ&c bi&t « 100 ng&i mà ông Hollande s& cùng đ&u hành ». T& báo cũng thu&t l&i nh&ng câu chuy&n bên l& trong quá trình tranh c&.

Le Point cũng ra « s& l&ch s& » đ&ng chân dung ông Hollande nghiêm ngh& v&i t&a l&n « T&ng th&ng » và nêu ra nh&ng c&nh báo trên các v&n đ& n& công, kinh t&, đ&ng euro.

Trong bài vi&t mang t&a đ& « Hãy c& m&t lòng dân, th&a ông Hollande », tác gi& Pierre-Antoine Delhommais cho r&ng không đ&n gi&n nh&n m&nh đ&n tăng tr&ng mà đám mây Tchernobyl c&a kh&c kh& trên b&u tr&i châu Âu l&i đ&ng chân & biên gi&i n&c Pháp.

Chính sách tái thúc đ&y tiêu th&, đ&c c&ng h& tr&c m&t, nh&ng cũng gây nguy c& thâm h&t.

Theo tác gi& thì ông Hollande c&n b&t đ&u b&ng th&t l&ng bu&c b&ng, sau đó m&i nên hào phóng, chú tr&ng nâng tính c&nh tranh h&n là s&c mua. Chính sách này n&u thành công có th& làm m&t lòng gi&i trung l&u, công ch&c, ng&i v& h&u, các công đoàn và nh&t là ngay trong đ&ng Xã h&i.

T& Courrier International cũng dành h& s& « François Hollande, trong sân ch&i c&a nh&ng tên tu&i l&n » đã k& ra t& kh&ng ho&ng chính tr& Hy L&p, đ&ng euro cho đ&n Afghanistan là nh&ng h& s& nóng b&ng đang ch& đ&i tân T&ng th&ng.

V&n còn ch&a đ&c th& gi&i bi&t đ&n nhi&u, ông Hollande s& có đ&p c& sát trong các h&i ngh& th&ng đ&nh G8, NATO và G20 di&n ra tr&c mùa hè này.

Ông François Hollande c&n ph&i v&t qua đ&c chi&c bóng c&a ng&i ti&n nhi&m là ông Nicolas Sarkozy v&n đ&c n&c ngoài đánh giá cao vì các sáng ki&n c&a ông.